

DOODVERKLAARD

Inge Verbruggen

Kramat

(door Edit Meijer)

OVER DE MAKER

Inge Verbruggen is afkomstig uit Lier en woont sinds 10 jaar met haar gezin in Putte. “Ik ben een eeuwige zeventienjarige in het lijf van een veertig-plusser. Zo luister ik bijvoorbeeld graag naar hedendaagse popmuziek, dans graag gek en lees ik het liefst jeugdboeken en Young Adults.” Al heel vroeg wist Inge dat ze schrijfster wilde worden en spannende verhalen vol avontuur wilde creëren. Na haar studies volgde ze enkele schrijfcursussen en richtte ze samen met andere schrijvers een schrijfgroep op. In 2011 kwam haar eerste Vlaamse Filmpje *Alexander* uit en in 2013 verkoos de kinderjury van de John Flanderswedstrijd haar verhaal *De smartphone* als winnaar.

Met *Doodverklaard* schreef ze haar eerste realistische jeugdthriller.

(Bron: kramat.be, ingeverbruggen.eu)

VOORAF

Vraag aan de juryleden om zichzelf te googelen en te noteren welke informatie ze gevonden hebben.

1. VERHAAL

Titel en cover

Welke verwachtingen hadden de juryleden na het lezen van de titel?

Bekijk de foto op de cover. Wie staan op deze foto? (Isa, Liz en Joaquim, Josie, Maarten en Lander)

Wanneer is deze foto genomen? Welk personage zit op de voorgrond? (Isa) Waaraan denkt ze? Hoort ze bij de groep? Discussieer hierover. Op het eind van het verhaal nemen de vrienden een selfie van de groep. Wat verandert er in de opstelling, vergeleken met de foto op de cover? Verwerkingstip: maak deze foto met de juryleden na.

Genre: thriller

Doodverklaard is een thriller.

- Kunnen de juryleden dit genre omschrijven? (Een thriller is een spannend verhaal waarbij de nadruk ligt op actie en gevaar. Het doel is om de lezer voortdurend in spanning te houden.)
- Waar komt het woord *thriller* vandaan? Zoek het op! (uit het Engels, to thrill= in vervoering brengen).
- Welke kenmerken heeft dit genre? (Confrontatie tussen een held/slachtoffer en een misdadiger waarbij uiteindelijk de held de winnaar is en de schurk zijn/haar verdiende straf krijgt. Een thriller omvat een reeks spannende en gevaarlijke gebeurtenissen die naar een hoogtepunt en de ontknopung leiden. Vaak is de vraag “wie heeft het gedaan” de leidraad van het verhaal.)
- Vonden de juryleden *Doodverklaard* een spannend boek? Vonden ze het makkelijk om het verhaal te volgen? Las het boek vlot? (De ritmische afwisseling tussen de korte beschrijvingen en de dialogen en de korte zinnen zorgen ervoor dat het boek vlot leest. De niet al te lange hoofdstukken nodigen de lezer uit om het verhaal verder te lezen.)
- Welke vertelmiddelen worden in thrillers gebruikt om de spanning op te bouwen?

Geef voorbeelden uit *Doodverklaard* voor deze technieken!

- Vaak wordt informatie stukje bij beetje vrijgegeven zodat in de loop van het verhaal de stukjes van een puzzel in elkaar gaan passen.
Voorbeeld: “Ik weet het zeker dat ik iets gehoord had, maar nu hoor ik niets meer” (p. 70) “Maar mijn gevoel zegt dat ik de stalker al lang gevonden heb. Ik moet het enkel nog bewijzen” (p.200), Maarten komt als eerste aan op de plaats waar Isa begraven ligt...
- Cliffhangers: een hoofdstuk eindigt op een moment waarop de spanning het grootst is en waarbij niet duidelijk is hoe het verder afloopt.
Voorbeeld: “Ik lees mijn eigen overlijdensbericht.” (p. 12), “Dan had de persoon, die me naast de deur stond op te wachten, me gemist en was ik niet bewusteloos geslagen.” (p.166)
- Red herring: staat voor een techniek die bedoeld is de lezer op het verkeerde been te zetten en in verwarring te brengen, zodat deze juist weer voor nieuwe vragen komt te staan.
Voorbeeld: “Lander heeft de hele avond geen woord meer gezegd” (p.43), “Lander is jaloers. Hij wil de held spelen in mijn verhaal... (p.69), Joaquim wordt verdacht, de schoenen van Lander in het appartement...
- Verrassende wendingen
Voorbeeld: Isa wordt levend begraven, vreemde sleutel op Isa’s sleutelbos, verstuurde berichten die niet aankomen, Lander wordt bewusteloos geslagen...
- Lezen de juryleden graag thrillers? Welke thrillers kennen de juryleden?
- Thrillers worden dikwijls verfilmd. Zou dit boek verfilmd kunnen worden? Welke acteurs en actrices zouden de hoofdrollen kunnen spelen?

Vertelperspectief en vertelstructuur

Isa, de ik-verteller vertelt het verhaal chronologisch. De lezer leeft met Isa mee en krijgt alle informatie via haar.

- Welke “beperking” heeft deze verteltechniek? (De lezer ziet en beleeft de gebeurtenissen door het oogpunt van de verteller en wordt beïnvloed door de mening van het hoofdpersonage. De lezer heeft te weinig informatie om een totaalbeeld te kunnen vormen over de gebeurtenissen.)
- Waarom wordt dit vertelperspectief vaak gebruikt in thrillers? (De onwetendheid van de verteller en de gemiste informatiestukken zorgen voor meer spanning, de lezer probeert tegelijkertijd met het hoofdpersonage de misdaad op te lossen.)
- Wanneer hadden de juryleden door dat Maarten de dader is? Hebben ze dit vóór Isa ontdekt? Welke aanwijzingen hebben ze gevonden? (Maarten duikt altijd op de plaats delict als eerste op, er is iemand bij Isa thuis, Maarten neemt de laptop van Isa mee, gaat mee naar de telefoonwinkel,...)
- Zoek enkele citaten die erop wijzen dat Maarten de schuldige is (“Hij beantwoordt Josies blik niet maar blijft naar mij kijken.”(p.29) “...Maarten vond dat je overdreef...dat je alleen maar aandacht wilde.” (p.47) “Soms zou ik willen dat Maarten wat minder aanwezig was.” (p.60) “Wanneer ik nog even omkijk, zie ik dat Maarten dat ook net doet. Uit zijn blik kan ik niets opmaken. Is hij kwaad, teleurgesteld of op zijn tenen getrapt?” (p.61) ...)
- Wie verdachten de juryleden nog? Hoe komt het dat ze ook Joaquim, Siebe en Lander op hun lijst hadden staan? (Vanwege het vertelperspectief gaat de lezer mee met de gedachtegang van het hoofdpersonage en volgt hij haar redenering)

Personages

Isa is het hoofdpersonage van het verhaal. Beschrijf haar.

- Welke eigenschappen heeft ze?
- Is Isa een aangenaam persoon? Zouden de juryleden haar vriend kunnen zijn? Hebben de juryleden vrienden/vriendinnen die op Isa lijken?
- Is ze typerend voor haar leeftijdsgroep? Wat houdt haar bezig? Wat is belangrijk voor haar? (haar vrienden, de liefde, muziek, feestjes, sociale media)

Maarten is de schurk, de stalker, de negatieve tegenspeler van Isa.

- Wat weten de juryleden over Maarten? Waar komt hij vandaan? “Niemand van ons heeft ooit geweten waar hij woonde...Eigenlijk wisten we bitter weinig van hem.” (p.281) “Maarten is een stille. Hij neemt weinig initiatief en kijkt meer van op de zijlijn toe.” (p.17) Beschrijf Maarten.

- Welke eigenschappen gebruikt hij om de misdaden te plegen? (Maarten heeft vele gezichten: kan zich aan een groep goed aanpassen, is zeer manipulatief, intelligent, maar ook agressief. Zijn ziekelijke emoties beheersen zijn gedrag, hij kent geen morele grenzen tegen het begaan van misdaden)
- Is Maarten ziek? Discussieer hierover.
- Wat is het motief van Maarten? (liefde en jaloezie) Hoe wordt er gesuggereerd dat Maarten op Isa verliefd is? (Maarten is altijd in de nabijheid van Isa, hij is zeer zorgzaam en probeert haar telkens aan te raken.)

De vriendengroep

- Wie horen er allemaal bij? (Josie, Lander, Joaquim en Liz)
- Hoe is deze groep ontstaan? (Josie, Isa en Liz waren vriendinnen vanaf de lagere school, Joaquim is het lief van Liz en de beste vriend van Lander.)
- Hebben de juryleden ook een groep waar ze bij horen? Is het belangrijk om bij een groep te horen?
- Hoe reageert de vriendengroep op de doodsbberichten? Komen ze voor Isa op of laten ze haar vallen?
- Wat is de oorzaak van de breuk tussen Isa en Josie?
- Hoe reageert de groep op de nep haatberichten van Isa? Wie nemen ze in bescherming: Josie of Isa? Wat hadden de juryleden gedaan?
- Wie neemt de eerste stap om Isa toch te helpen? (Lander)
- Lander en Maarten zijn allebei verliefd op Isa. Beschrijf Lander en vergelijk hem met Maarten. (Lander is behulpzaam, eerlijk, beleefd en niet opdringerig, hij respecteert Isa's keuzes en accepteert haar beslissingen.)
- Wat is de rol van Siebe in het verhaal? (Isa's relatie met Siebe triggert Maarten om zijn misdaden te plegen.)
- Is de groep door de gebeurtenissen veranderd? Verklaar dit citaat: "Ik kijk naar mijn vriendin. Ze is veranderd. Uiterlijk is ze plots twee jaar ouder geworden...Haar jeugdige onbevangenheid is weg."(p.285)

Thema's

Vriendschap speelt een belangrijke rol in het verhaal.

- Wat betekent vriendschap voor de leden van de vriendengroep? (geborgenheid, wederzijds respect en vertrouwen in elkaar, gezelligheid, samen plezier maken en beleven...)
- Staat vriendschap boven verliefdheid? (Denk aan de relaties tussen Isa en Josie en Isa en Lander!) Discussieer hierover met de groep!

Leefwereld

Doodverklaard beschrijft de leefwereld van een groep middelbare studenten.

- Hoe ziet deze wereld eruit? Wat typeert het leven van Isa en haar vrienden? (uitgaan, feestjes, school, huiswerk en examens, shoppen, mode, muziek en concerten,...)
- Vonden de juryleden deze beschrijving geloofwaardig? Wat zijn de overeenkomsten en de verschillen met hun eigen leefwereld?
- Welke rol speelt familie in het leven van deze jongeren? Wat vinden ze van de ouders van Isa? Hebben de juryleden net zo veel vrijheid als Isa en haar vrienden?

Sociale media (Facebook, Twitter, Instagram) spelen een grote rol in het leven van Isa en haar vrienden. "Ik ben blij dat ik Facebook niet kan checken. Het geeft een gevoel van rust om niet voortdurend in ieders leven te moeten binnendringen om dan tot de vaststelling te komen dat zij een leuker leven hebben dan jijzelf...Gedaan met vrienden die mijn vrienden niet meer zijn, gedaan met anderen de mogelijkheid te geven om je leven te bepalen." (p.191)

- Hoe belangrijk is de aanwezigheid op sociale media voor de juryleden? Waarvoor gebruiken ze Facebook? Welke berichten/foto's/filmpjes plaatsen ze op hun tijdlijn? Hoeveel "vrienden" hebben ze via sociale media?

- Hebben ze ooit iets naars meegemaakt via sociale media? Wat weten ze over cyberpesten en haatberichten?

Stalking

- Wat is stalking? (Het stelselmatig lastigvallen van een persoon, door die persoon te achtervolgen en soms ook te bedreigen. Het woord komt van het Engelse woord *to stalk*, wat besluipen betekent.)
- Wat is het motief van een stalker? Lees het gesprek met de psychologe op p.266-237 en zoek het antwoord op! (“Het zijn psychopaten. Zij handelen doelgericht om het slachtoffer kwaad te berokkenen. De stalker kickt op de macht die het beheersen van het leven van het slachtoffer geeft.”)
- Welke gevoelens hebben de slachtoffers (Isa) van stalkers? (voortdurend stress, angst, onzekerheid) “De dader mag één ding zeker weten: hij heeft mijn leven verwoest. Hij heeft mijn gedachten verpest. Hij heeft mij gekraakt. Hij heeft wat hij wil. Zoals ik hier in mijn kamer op mijn bed lig, ben ik meer dood dan levend.” (p.185)
- Welke vormen van stalken en misdaden doet Maarten? (Hij volgt Isa, stuurt doodsbberichten, hackt haar laptop en gsm, ontvoert haar en Siebe, vermoordt Siebe, slaat Lander...) Hoe wordt hij uiteindelijk ontmaskerd?

Mediagebruik

- Welke onderdelen van het online leven komen ter sprake in het verhaal? Maak een lijst en bespreek die met de juryleden.
- Welke media gebruiken de jongeren dagelijks? (bv. films/muziek downloaden, streamen, digitale toestellen en toepassingen, internet, sociale media,...) Komt hun gewoonte overeen met de beschrijvingen in *Doodverklaard*?
- Smartphones: welke rol spelen smartphones in het verhaal? Wat was het probleem met de gsm van Isa? (Die was niet beveiligd en zo kon Maarten haar contactenlijst manipuleren) Waarvoor gebruiken de juryleden hun smartphones? Hoe afhankelijk zijn ze van hun gsm? Hoeveel uur per dag zijn ze met hun smartphone bezig? Zijn er afspraken op school/thuis hierover?

Risico's verbonden met het mediagebruik

Doe de wachtwoordtest met de juryleden en bespreek de resultaten.

Bekijk het filmpje en vergelijk met het boek.

- Wat loopt er allemaal fout op het gebied van online veiligheid in het verhaal? (Isa's laptop en gsm gehackt, haatberichten op Facebook, chats verstuurd van een andere afzender, overnemen van Facebook, stelen van een wachtwoord...)
- De lezer krijgt ook tips over online veiligheid. Zoek enkele voorbeelden. (bv. wissen van browsergeschiedenis, uitleg over phishing mails, aanpassen van instellingen, tegenhouden van ongewenste reclame,...) Vonden de juryleden deze tips nuttig? Hebben ze iets nieuws geleerd? Hebben ze over hun eigen online veiligheid nagedacht en eventueel hun instellingen, wachtwoorden aangepast na het lezen van het boek?

Tip: Toon de website van safeonweb en praat met de jongeren over online veiligheid.

Online privacy

Bekijk deze film samen met de juryleden en discussieer erover.

Isa en Siebe beschermen bewust hun online privacy en zijn haast onvindbaar op het internet. “Hij is bijna net zo onzichtbaar als ik, terwijl je van de meeste mensen zelfs de kleur van hun onderbroek op het world wide web vindt.” (p.11) “Ik ben als de dood dat er een vreemde naar me toe komt en alles van me weet, of foto's gebruikt voor iets anders dan waarvoor ze bedoeld zijn.” (p.11)

- Wat vinden de juryleden van deze uitspraak?
- De juryleden hebben van tevoren zichzelf gegoogled. Hoeveel informatie hebben ze teruggevonden? Wat was hun reactie toen ze de zoekresultaten zagen? Hebben ze daarna hun privacyinstellingen van de verschillende toepassingen veranderd?

Laat de juryleden hun kennis over privacy op Facebook testen.

- Welke score hebben ze behaald?

Via de website ikbeslis.be kunnen de juryleden veel informatie terugvinden over het thema. Of download en print [deze affiche](#) van de website van mediawijs.be en bekijk hem samen met de juryleden.

– Welke stappen hebben zij al genomen om hun privacy te beschermen?

2. VERWERKING

Rollenspel in de rechtbank

De personages getuigen tijdens het proces van Maarten. Laat de juryleden een rol kiezen (rechter, advocaten, Maarten, één van de vrienden, Isa, politieagent Vereecken, ouders...) en speel de scène. Stel vragen of vertel de gebeurtenissen uit het oogpunt van het gekozen personage.

Ganzenbord

Speel met de groep het interactief online [ganzenbordspel](#) over mediawijsheid.

Benodigdheden: computer/laptop met internetverbinding, eventueel een beamer om het beeld op een groot scherm te kunnen projecteren, gekleurde post-its.

Juryleden kunnen online op de KJV-boeken reageren.

Ga naar www.kjv.be, klik op 'Welke boeken moet ik lezen' en dan op de groep en het boek in kwestie.